

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยอุปสรรคของการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 475 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 140 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 79 คน รวมทั้งสิ้น 694 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reader) ของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 10 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน
3. คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 7 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 7 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน
4. อาจารย์ประจำผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 41 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 19 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 61 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1. กลุ่มตัวอย่างอาจารย์มหาวิทยาลัย ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี ดังนี้

1.1 ใช้วิธีการเปิดตารางของ Darwin Hendel ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน คือ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 213 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 106 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจำนวน 66 คน

1.2 ใช้วิธีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเจาะจง ดังนี้

1.2.1 เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยและได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

1.2.2 ต้องเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์

จำนวนอาจารย์ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการของแต่ละมหาวิทยาลัยมีรายละเอียด ดังนี้ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 41 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 19 คน และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจำนวน 1 คน

วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีที่ 1 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางและนำจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์มาลบออกจึงได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 172 คน (213-41 คน) มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 87 คน (106-19 คน) และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจำนวน 65 คน (66-1 คน)

2. ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reader) ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเจาะจง ดังนี้

2.1 ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีชื่อปรากฏในทำเนียบผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการแห่งชาติระดับศาสตราจารย์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประจำมหาวิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่งในจังหวัดเชียงใหม่

2.2 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และสามารถเดินทางสะดวกในการสัมภาษณ์ทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

3. คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยที่ได้รับการแต่งตั้งโดยกรรมการสภามหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่งของจังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเจาะจง คือ ระบุเฉพาะตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการฯ และเลขานุการ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

4. อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 10 ของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการของแต่ละมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ (เพราะมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีเพียง 1 คน) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง

ครั้งนี้ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 4 คน มหาวิทยาลัยธนบุรีเชียงใหม่ จำนวน 2 คน และ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน

สรุปกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แบ่งตามมหาวิทยาลัยและประเภทของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเอกชน	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด	เปิดตาราง Hendel ระดับความเชื่อมั่น 95 %	จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ระดับผศ. และรศ.	กลุ่มตัวอย่าง			
				อาจารย์ประจำ มีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการพิจารณาตำแหน่งฯ	อาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางวิชาการ
ม.พายัพ	475	213	41	172	1	2	4
ม.ธนบุรี-ชม.	140	106	19	87	1	2	2
ม.ฟาร์อีสท์	79	66	1	65	1	2	1
รวมทั้งสิ้น	694	371	62	324	3	6	7

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำ
2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
3. แบบสัมภาษณ์สำหรับกรรมการพิจารณาคำแหน่งทางวิชาการ
4. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

1. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำ ประกอบด้วย 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการฯ

2.1 ปัจจัยเกื้อหนุนจากสถาบัน

2.2 วิจัยเกี่ยวหนุนจากตนเอง ครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 3 อุปสรรคที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการฯ

3.1 อุปสรรคจากสถาบัน

3.2 อุปสรรคจากตนเอง ครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการฯ

แบบสอบถามเป็นคำถาม 5 ระดับความคิดเห็น มีคะแนนดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	5 คะแนน
เป็นจริงมาก	4 คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	3 คะแนน
เป็นจริงน้อย	2 คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

0.00 - 1.50	=	เป็นจริงน้อยที่สุด
1.51 - 2.50	=	เป็นจริงน้อย
2.51 - 3.50	=	เป็นจริงปานกลาง
3.51 - 4.50	=	เป็นจริงมาก
4.51 - 5.00	=	เป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ประเด็นการประเมินคุณภาพผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอดำรงตำแหน่ง

ทางวิชาการ

2.1 ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัย

- 1) ความสำคัญและความชัดเจนของปัญหา
- 2) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) ความเหมาะสมของการออกแบบวิจัย
- 4) ความเหมาะสมของเทคนิคการเก็บข้อมูลและการคัดเลือกกลุ่ม

ตัวอย่าง

- 5) คุณภาพของเครื่องมือ
- 6) ความถูกต้องหรือความเหมาะสมของการวิเคราะห์

- 7) การสรุปและอภิปรายรายงานผลการวิจัย
- 8) ความเหมาะสมของรูปแบบการอ้างอิง
- 9) ความเป็นประโยชน์ทางวิชาการของเรื่องวิจัย
- 10) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเพื่อเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ

2.2 ประเด็นการประเมินคุณภาพผลงานวิชาการด้านอื่นที่เสนอแทน

งานวิจัย

- 1) ความคิดสร้างสรรค์
- 2) ความถูกต้องตามหลักวิชา
- 3) ความสามารถในการจัดทำ
- 4) ประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 5) ประโยชน์ในด้านการนำไปใช้
- 6) ข้อเสนอแนะในการทำผลงานทางวิชาการอื่นแทนงานวิจัยเพื่อ

เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ

2.3 ประเด็นการประเมินคุณภาพงานแต่งหรือเรียบเรียง

- 1) ความถูกต้องด้านวิชาการ(ข้อเท็จจริง หลักฐานอ้างอิง ข้อมูลที่ใช้)
- 2) ความดีเด่นทางวิชาการ(แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ ความลึกซึ้ง ความทันสมัยของเนื้อหาสาระ)
- 3) ความสามารถในการแต่ง/เรียบเรียง (การใช้ภาษา ความสอดคล้องของเนื้อหา ความชัดเจน)
- 4) รูปแบบ/ลักษณะของผลงาน (การพิมพ์ การจัดทำเชิงอรรถ บรรณานุกรม ความประณีต)
- 5) ประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 6) ข้อเสนอแนะในการแต่งคำรา/เรียบเรียงเพื่อเสนอขอตำแหน่ง

ทางวิชาการ

2.4 ประเด็นการประเมินคุณภาพงานแปล

- 1) มีเนื้อหาสาระสำคัญครบถ้วนตามต้นฉบับ
- 2) สื่อความหมายถูกต้องตามความหมายเดิม
- 3) สื่อความหมายเป็นอย่างดี เป็นที่เข้าใจของผู้อ่าน
- 4) ใช้สำนวนที่สละสลวยและกะทัดรัด รักษาอรรถรส ลีลาการเขียนของ

ต้นฉบับ

5) ประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ

6) ข้อเสนอแนะในงานแปลเพื่อเสนอขอดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

2.5 ประเด็นการประเมินคุณภาพบทความวิชาการ

1) ความถูกต้องตามหลักวิชา

2) ความรัดกุมและความชัดเจนในแนวความคิด

3) ความเหมาะสมในรูปแบบการเขียนและความถูกต้องในการใช้ภาษา

การอ้างอิง

4) ประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ

5) ข้อเสนอแนะการเขียนบทความวิชาการเพื่อเสนอขอดำรงตำแหน่ง

ทางวิชาการ

3. แบบสัมภาษณ์กรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการมหาวิทยาลัย

ประกอบด้วย 2 คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ประเด็นการประเมินคุณภาพผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอดำรง

ตำแหน่งทางวิชาการ

ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์

1. คุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

3. คุณภาพของบทความวิชาการที่เสนอขอดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

4. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของบทความวิชาการที่เสนอขอดำรงตำแหน่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

5. คุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์

6. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่ง

ผู้ช่วย ศาสตราจารย์

ระดับรองศาสตราจารย์

1. คุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์

3. คุณภาพของตำรา/หนังสือที่เสนอขอดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์

4. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของตำรา/หนังสือที่เสนอขอดำรงตำแหน่ง

รองศาสตราจารย์

5. คุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์
6. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่ง

รองศาสตราจารย์

ระดับศาสตราจารย์

1. คุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
2. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของงานวิจัยที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
3. คุณภาพของตำรา/หนังสือที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
4. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของตำรา/หนังสือที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
5. คุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
6. ข้อเสนอแนะสำหรับคุณภาพของผลงานอื่น ๆ ที่เสนอขอดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์

4. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่ามีปัจจัยสนับสนุนอะไรบ้างที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัย

2. ท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัย

3. โปรดให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบหรือกลไกของการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นพ้องต้องกัน

2. การหาค่าความเที่ยง (Reliability)

การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงแล้วนำมาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้เท่ากับ 0.79

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ได้จากการศึกษาสอบถามข้อมูลจากอาจารย์ประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางของมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ทำหนังสือขอทำการเก็บข้อมูลงานวิจัยถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ในสังกัด
 2. ติดต่อประสานกับหน่วยงานคณะวิชาเพื่อขอส่งแบบสอบถาม และนัดวันส่งแบบสอบถามกลับคืนตามกำหนด
 3. ทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม ทำการประมวลผลเบื้องต้นและทำการวิเคราะห์ข้อมูล
 4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เมื่อได้รายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ทำการนัดหมายเพื่อขอทำการสัมภาษณ์ และไปขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย
- การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง 4 ปีการศึกษา คือ ระหว่างปีการศึกษา 2552-2555 ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในแต่ละกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ระหว่างเดือนธันวาคม 2555 – พฤษภาคม 2556 รวมเวลา 6 เดือน

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ารวบรวมจากหนังสือ ตำรา บทความวิจัย บทความทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ ข้อมูลออนไลน์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นต้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้

3.4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้บรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การทดสอบค่าที (t- test), ANOVA และ Pos Hoc

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)